

Norsk Ornitologisk Forening, avd. Oslo og Akershus

NOF OA
Postboks 1041 Sentrum
0104 OSLO
Org.nr. 975 615 308

Statsforvalteren i Oslo og Viken
Postboks 325
1502 Moss
sfovpost@statsforvalteren.no

leder@oa.birdlife.no
Medlemsrelatert: medlem@oa.birdlife.no
Økonomisk: kasserer@oa.birdlife.no
Vernesaker: naturvernkontakt@oa.birdlife.no
oa.birdlife.no

Vår ref.: sak/590

Deres ref.:

Dato: Oslo, 18. januar 2021

Merknader til oppstart av vernearbeid i Østmarka

NOF OA (Norsk Ornitologisk Forening, avd. Oslo og Akershus) viser til melding om oppstart av verneplanarbeid for Østmarka, primært med sikte på å opprette nasjonalpark, eventuelt kombinert med andre verneformål etter naturmangfoldloven og markaloven. NOF OA har ikke mottatt oppstartsvarslet, men ble gjort oppmerksom på det rett før fristen for å gi innspill gikk ut. I e-post av 17.12.2020 fra daværende Fylkesmannen i Oslo og Viken ved Christian Hillmann har vi fått utsatt svarfrist.

Innledning

NOF OA stiller seg fullt ut bak ønsket om og arbeidet med å etablere en bynær nasjonalpark i Østmarka, primært av hensyn til at store deler av området har en uberørt karakter og stort biologisk mangfold, men også fordi Østmarka har stor betydning for friluftsliv, naturopplevelse, trivsel og folkehelse. Her kan en befolkning på rundt 1 million få store naturopplevelser i sitt nærområde, og samtidig erfare at naturen utvikler seg relativt uforstyrret av menneskelig aktivitet og ulike typer inngrep.

Avgrensning

NOF OA går inn for en størst mulig nasjonalpark innenfor rammene av det som er forsvarlig etter naturmangfoldloven. Det er viktig at en nasjonalpark får en viss størrelse og med tilstrekkelige buffersoner, både for å opprettholde og styrke naturlige prosesser og for å kunne spre ferdsel og bruk over et større område. Man må nemlig regne med at de arealene som innlemmes i nasjonalparken vil få økt oppmerksomhet og popularitet og dermed større bruk.

Den doble 300/420 kV-kraftlinja som går nord-sør gjennom utredningsområdet er ikke naturlig å ha med i nasjonalparken, men det er svært verdifulle områder vest for kraftlinjetraseen. Disse bør absolutt med, enten i form av nasjonalpark, naturreservat eller vern etter markaloven. Dette har Østmarkas Venner gjort grundig rede for og dokumentert i sitt innspill, og får NOF OAs uforbeholdne støtte.

Viktige arealer i Lørenskog og til dels Rælingen er ikke med i utredningsområdet. Det gjelder områdene øst for Fri-, Nord- og Sør-Elvåga, og omfatter blant annet Halsjøen, Drettvannet, Mønevannet, Fløyta og Røyrivannet samt de to naturreservatene Tretjernhøla og Ramstadslottet. Vi vil sterkt oppfordre Statsforvalteren til å innlemme disse arealene i det som utredes.

Verneform

Nasjonalpark bør, så langt det er mulig, bli den foretrukne verneform. Det åpner også for å opprettholde den forsiktige tilretteleggingen i form av stier og skiløyper som preger deler av området, samtidig som verneformen er så streng at nye inngrep hindres. Der utredningsområdet inkluderer naturreservat er det naturlig at denne verneformen beholdes for å sikre de store biologiske verdiene og naturprosessene som ønskes opprettholdt. Den før nevnte kraftlinjetraseen bør sikres som landskapsvernområde, med nasjonalpark på begge sider, slik det er flere eksempler på i andre nasjonalparker.

Bruk og forvaltning

Den nye nasjonalparken vil bli en bynær brukspark nær store befolkningskonsentrasjoner. For å sikre at dette blir et område med styrket vern sammenliknet med arealene omfattet av markaloven er det helt essensielt at det ikke blir skogsdrift i nasjonalparken. Det må gjelde både alle former for hogst og bygging av skogsbilveger. Et mulig unntak kan gjelde bestander med ung, ensaldret gran-skog som skyldes tidligere flatehogst og planting. Her kan det være behov for forsiktig og målrettet hogst for å skape en overgang til fleraldret og flersjiktet skog på sikt. Et slikt tiltak vil likne på måten Oslo kommune skjøtter deler av sin skog på for å oppnå et variert skogbilde som begunstiger både friluftsliv og biologisk mangfold.

I en nasjonalpark med forventet stor bruk vil det være veldig naturlig med et totalt jaktforbud. Det vil i så fall være banebrytende fordi det blir den første norske nasjonalparken der jakt er forbudt. Det er helt i tråd med hvordan NOF OA tenker om utvikling av et slikt verneområde, der økologiske prosesser og samspillet mellom arter bør skje uten kunstig inngripen.

De innfallsportene som allerede eksisterer for et framtidig verneområde bør styrkes og videreutvikles for å kunne ta imot flere brukere. Det gjelder tilrettelegging for parkering, kollektivtransport og sykkel og med enkel og god informasjon. Én av innfallsportene bør ha et bemannet nasjonalparksenter med publikumsveiledning og informasjon.

Kunnskap og kartlegging

Utredningsområdets bruk, kvaliteter og verdier er kjent på et overordnet nivå, og til dels når det gjelder naturtyper. Men detaljkunnskap om biologisk mangfold mangler i stor grad. Slik kunnskap må være på plass før nasjonalparken etableres, fordi det vil være vesentlig for utforming av vernebestemmelser, forvaltningsplan og besøksstrategi. Disse verktøyene bør helst være på plass samtidig med at nasjonalparken etableres.

Når det gjelder kartlegging av fuglefaunaen, stiller NOF OA seg til disposisjon. Vi har påtatt oss mange liknende oppdrag og har lang erfaring med slik kunnskapsinnhenting og kan gjerne tenke oss å inventere/taksere utredningsområdet på vår/forsommer.

Avslutning

NOF OA slutter helhjertet opp om arbeidet med å etablere nasjonalpark i Østmarka. Vi støtter at dette skal bli en brukspark der enkelt friluftsliv og forsiktig tilrettelegging i form av stier og løyper skal fortsette omtrent som i dag. Nasjonalparken må likevel ha strenge bestemmelser for å skille den fra det ordinære markaverntet. Det viktigste er et forbud mot skogsdrift, det vil si hogst og bygging av skogsbilveger, samt et totalforbud mot jakt. For øvrig slutter vi oss til Østmarkas Venners utmerkede innspill, der arealer som bør tas med i verneområdet er begrunnet på en meget grundig og god måte.

Vennlig fuglehilsen

Håkan Billing
leder NOF OA